

Richtlijnen voor het milieueffectrapport

*Grondwateronttrekkingen voor de
klimaat- en gietwatervoorziening van
het glastuinbouwgebied Het Grootslag
te Andijk/Wervershoof*

*Vastgesteld door Gedeputeerde Staten van Noord-Holland
bij besluit van 25 maart 2008 nummer 2008-18049*

Inhoudsopgave

5	1	Hoofdpunten van het advies
7	2	Achtergrond, doelen en besluitvorming
	2.1	Achtergrond en doelen
	2.2	Beleid
	2.3	Besluitvorming
8	3	Voorgenomen activiteit en alternatieven
	3.1	Algemeen
	3.2	Alternatieven, meest milieuvriendelijke alternatief en referentie
	3.3	Meest milieuvriendelijke alternatief
	3.4	Referentiesituatie
11	4	Bestaande milieutoestand, autonome ontwikkeling en gevolgen voor het milieu
	4.1	Bodem, water en ecologie
	4.2	Energie
	4.3	Overige aspecten
14	5	Overige onderdelen van het mer
		Bijlagen
15	1	Projectgegevens
16	2	Lijst van inspraak

1 Hoofdpunten van het advies

In de gemeenten Andijk en Wervershoof wordt het glastuinbouwgebied Het Grootslag ontwikkeld. De ontwikkeling is gericht op de vestiging van (groot-schalige) bedrijven voor glastuinbouw. De bedrijven in het gebied willen gebruik maken van grondwater voor de klimaatvoorziening en de gietwatervoorziening van de kassen. Het voornemen is om voor de klimaatvoorziening in de kassen gebruik te maken van ondergrondse energieopslag, ook wel koude-warmteopslag (KWO) genoemd. Ook voor de gietwatervoorziening zal gebruik worden gemaakt van de ondergrond, in de vorm van ondergrondse hemelwaterberging (OHB) en grondwateronttrekking in combinatie met zuivering via omgekeerde osmose (RO). Het initiatief heeft de volgende specifieke kenmerken:

- De KWO, OHB en RO zijn bedoeld voor circa 230 ha kassen.
- De gemiddeld te verpompen hoeveelheid grondwater voor de KWO zal uitkomen op ongeveer 100 miljoen m³ grondwater per jaar, indien alle kassen met KWO worden uitgerust. In het MER wordt uitgegaan van een maximale waterverplaatsing¹⁾ van 141 miljoen m³ per jaar, omdat er ook rekening gehouden dient te worden met extreme weersomstandigheden.
- Voor de OHB gaat het om een maximale waterverplaatsing²⁾ van 1,15 miljoen m³ per jaar.
- Voor de RO gaat het om een totale grondwateronttrekking van 2,162 miljoen m³ per jaar en een totale infiltratie van 1,081 miljoen m³ per jaar³⁾.

1) Waterverplaatsing houdt zowel het onttrekken als het infiltreren in.

2) Zie voetnoot 1

3) Zie voetnoot 1

De vergunning Grondwaterwet wordt aangevraagd door Grootslag Beheer BV. Het is de bedoeling dat er een parapluvergunning verleend zal worden, waarmee meerdere bronnen voor het onttrekken en infiltreren van grondwater bij voorbaat vergund worden. Deze bronnen worden in het MER nader bepaald op concrete locaties.

Wij beschouwen de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport. Dat wil zeggen dat het MER onvoldoende basis biedt voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming, als de volgende informatie ontbreekt:

- De belangrijkste variabele bij het opstellen van de alternatieven voor de KWO is de **ruimtelijke situering van de bronnen**. De (milieu)afwegingen die tot de bronlocaties in de verschillende alternatieven leiden, moeten in het MER helder beschreven worden.
- De **hydrologische effecten** van de alternatieven, alsmede de hiervan afgeleide effecten. Dit betreft enerzijds de kwantitatieve aspecten (zoals verhoging en verlaging van de grondwaterstanden, verandering op de waterbalansen verplaatsing van gedefinieerde waterhoeveelheden van bijvoorbeeld het ondergronds opgeslagen regenwater, anderzijds de kwalitatieve effecten zoals het opmengen van de chlorideconcentratie over het gehele diepteprofiel waarover onttrokken wordt en de effecten van verwarmd water op de waterkwaliteit. De gevolgen hiervan (bijvoorbeeld wateroverlast, zetting, gevolgen voor de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en archeologie), moeten inzichtelijk worden inclusief een beschouwing van onzekerheden in uitkomsten als gevolg van de bandbreedten in modelparameters.

- Het MER moet inzicht verschaffen in de positieve energetische effecten van het energiesysteem met opslag in termen van te bereiken energiebesparing, de systeemprestatie (geleverde koude en warmte ten opzichte van het energieverbruik van het systeem) en met de onzekerheden daarin ten opzichte van de referentiesituatie. Tevens moet het inzicht geven in mogelijke energetische verliezen en de gevolgen ervan voor de omgeving.
- Bij de invulling van het meest milieuvriendelijke alternatief dienen zowel beperking van de hydrologische effecten als optimalisatie van het energetische effect te worden nagestreefd. Bij de energetische optimalisatie dient het gehele energiesysteem in beschouwing genomen te worden: ook extra bouwkundige en/of installatietechnische maatregelen kunnen daarvoor nodig zijn.
- Aangegeven moet worden in hoeverre de plannen rond de winning en opslag van gietwater en de infiltratie van concentraat hinder ondervinden van de KWO en in hoeverre de bij de vergunningaanvraag gehanteerde uitgangspunten nog gelden.
- Voor de overdracht van informatie in het MER aan besluitvormers, insprekers en anderen is een goede samenvatting essentieel. De samenvatting moet zelfstandig leesbaar zijn voor een brede doelgroep en dient een goede afspiegeling te zijn van de inhoud van het MER.

2 ■ Achtergrond, doelen en besluitvorming

2.1 Achtergrond en doelen

Beschrijf in het MER de achtergrond van de verschillende initiatieven, alsmede het doel c.q. de doelen van zowel de koude-warmteopslag (KWO) als voor de gietwatervoorziening (OHB en RO). De startnotitie biedt hiervoor goede aanknopingspunten.

Geef in het MER een aantal gebruiksscenario's, waaronder een scheve energiebalans, alsmede wat de maximale situatie kan zijn voor zowel de KWO als voor de OHB + RO. Deze informatie maakt het mogelijk de te verwachten omvang van de warmte- en koudeleveringen alsmede de grondwaterbehoefte te onderbouwen.

2.2 Beleid

De startnotitie biedt voldoende aanknopingspunten voor het relevante beleidskader voor de beide initiatieven.

2.3 Besluitvorming

De startnotitie geeft reeds aan dat het MER wordt opgesteld voor het verlenen van een parapluevergunning krachtens de Grondwaterwet door Gedeputeerde Staten van Noord-Holland.

3 Voorgenomen activiteit en alternatieven

3.1 Algemeen

Vertaal de verwachte warmte- en koudevragen van de aan te sluiten glastuinbouwbedrijven naar de ontwerpeisen voor het warmteopslagsysteem. Geef in het MER voor elk van de alternatieven voor de KWO een beschrijving van het energiesysteem met ondergrondse opslag. Deze omvat:

- een principeschema met daarbij de belangrijkste parameters van het systeem, zoals de opslag- en afgiftetemperaturen, capaciteiten van de onttrekkings- en infiltratieputten, ontwerpvermogens (koeling⁴⁾, verwarming) van het opslagsysteem, de warmtepompen en de piekketels, het opgenomen vermogen en het jaarlijkse energieverbruik van deze onderdelen, de energiestromen in het systeem, en de eventuele regeneratie;
- de beoogde injectietemperaturen voor de opslag (laden en ontladen), zowel de gemiddelde als de maximale temperatuur;
- de wijze waarop in het systeemontwerp rekening wordt gehouden met onzekerheden en variaties in de warmte- en koudevragen;
- de wijze waarop technisch en organisatorisch wordt geborgd dat de energiebalans in de bodem in evenwicht wordt gehouden over een periode van vijf jaar;
- het verwachte onttrekkings- en infiltratiepatroon op weekbasis (indicatief);
- de locaties van de bronnen op kaart;
- techniek van het infiltreren in en onttrekken uit het tweede/derde watervoerende pakket en bijbehorende onderhoudsmaatregelen;

- vormgeving en inrichting puttenvelden (putten en eventuele andere voorzieningen);
- de benodigde leidingen (aan- en afvoer, warmte en koude), wijze van uitvoering van de aanleg van leidingen en eventuele infrastructuur (paden, wegen), locatie van de warmte- en koudelevering;
- de wijze waarop de interactie tussen gietwatersysteem en KWO wordt vormgegeven.

3.2 Alternatieven

De belangrijkste variabele bij het opstellen van de alternatieven is de ruimtelijke situering van de bronnen. De startnotitie geeft weer dat in het MER hiervoor de volgende mogelijkheden zullen worden uitgewerkt:

- een alternatief waarbij de koude en warme bronnen in grote clusters worden gepositioneerd, zodat het systeem thermisch optimaal kan presteren (thermisch optimaal / A2⁵⁾);
- een alternatief waarin – door de bronnen om-en-om te positioneren – gestreefd wordt naar een minimaal effect op het (omliggende) grondwatersysteem (geohydrologisch optimaal / A1⁶⁾);
- een alternatief waarbij wordt gestreefd naar een optimaal compromis tussen het geohydrologisch optimale en het thermisch optimale alternatief. Dit betekent dat een thermisch goed functionerend systeem wordt gecombineerd met relatief kleine hydrologische effecten (geoptimaliseerd alternatief / A3⁷⁾).

⁴⁾ Bij de referentie dient te worden uitgegaan van koeling zonder koelmachines.

⁵⁾ Dit betreft een aanduiding uit de startnotitie.

⁶⁾ Zie voetnoot 5.

⁷⁾ Zie voetnoot 5.

Bij de beoordeling van het toekennen van het predikaat meest milieuvriendelijk dienen alle milieueffecten, dus ook het energetische effect van het totale energiesysteem, een rol te spelen.

Besteed in het MER bij de beschrijving van deze alternatieven aandacht aan de afwegingen die leiden tot de bepaling van de exacte bronlocaties in de verschillende alternatieven. Geef ook aan in hoeverre grondwateronttrekkingen in de nabijheid hierbij van invloed zijn.

3.3 Meest milieuvriendelijke alternatief

Het meest milieuvriendelijke alternatief (MMA) moet voldoen aan de doelstellingen van de initiatiefnemer, binnen zijn competentie liggen, en uitgaan van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming en/of verbetering van het milieu.

Ga aan de hand van toetsing van de drie alternatieven aan de doelstelling van het project en de milieueffecten na of het alternatief waarbij de bronnen om-en-om worden gepositioneerd (geohydrologisch optimaal alternatief) inderdaad het meest milieuvriendelijke alternatief is. Het is bijvoorbeeld denkbaar dat het energierendement relatief veel gevoeliger blijkt te zijn voor de ruimtelijke situering van de bronnen dan de effecten op het grondwater. In dat geval zou ook één van beide andere alternatieven als de basis beschouwd kunnen worden voor het MMA.

Ga na of het alternatief dat de basis vormt voor het meest milieuvriendelijke alternatief, nog verder geoptimaliseerd kan worden. Hierbij kan gedacht worden aan:

- verhoging van de robuustheid van het systeem: voorzieningen die het mogelijk maken de energiebalans in de bodem te handhaven, zonder de energetische prestaties van het systeem aan te tasten. Te denken valt aan voorbereiding van het systeem op (toekomstige) voorzieningen voor

regeneratie van de bodem met oppervlaktewater, asfaltcollectoren, koeltorens en dergelijke met het oog op afwijkingen in de toekomstige warmte- en koudevraag;

- verhoging van de energetische prestatie van het totale energiesysteem, bijvoorbeeld door extra bouwkundige en/of installatietechnische maatregelen op gebouwniveau of door onderlinge uitwisseling van warmte en/of koude tussen bedrijven of omringende bebouwing, waarbij de effecten op het grondwater gelijk blijven of zelfs verminderen;
- verdergaande beperking van het effect op het grondwater door een optimale inzetstrategie van de verschillende bronnen.

3.4 Referentiesituatie

Als referentiesituatie voor het beschrijven van de milieugevolgen voor de KWO kan worden uitgegaan van de levering van warmte met warmte/krachtunits (WKK), korte-termijn buffers, aangevuld met Hoog Rendements (HR)-ketels. Geef expliciet aan welke energierendementen in de referentie worden verondersteld voor de WKK-units (thermisch en elektrisch) HR-ketels en de centrale elektriciteitsopwekking.

Betrek in de referentie ook de CO₂-bemesting in de kassen en de wijze waarop de CO₂ wordt geproduceerd. Hierbij dient ook aandacht te worden besteed aan:

- de huidige bedrijfsvoering waarin beluchting van de kassen wordt toegepast t.b.v. de temperatuurhuishouding in de kas⁸;
- het effect van het 'sluiten' of 'vrijwel sluiten' van de kassen op de jaarlijkse warmte- en koudebehoefte en de meeropbrengst van producten;
- het primair energieverbruik en de netto CO₂-uitstoot per eenheid product (bijvoorbeeld m³ aardgasequivalent per ton product) in de referentiesituatie voor beluchte en (semi-) gesloten kassen.

⁸) Dit betreft koeling zonder gebruikmaking van koelmachines.

Het primair energieverbruik per eenheid product dient te worden berekend om het energetisch effect van het (semi-)sluiten van de kas zichtbaar te maken. Hierin ligt immers de aanleiding om warmte-/koude-opslag toe te passen. De feitelijke referentie is op dit moment een beluchte kas, waarin actieve koeling niet wordt toegepast. Met het sluiten van de kas groeit de hoeveelheid product die geleverd kan worden. Maar wellicht groeit ook het energieverbruik. Voor een evenwichtige beoordeling dient daarom het specifieke energieverbruik te worden bepaald.

Verder kan gewerkt worden met de referentie zoals beschreven in de startnotitie (op pagina 24).

4 ■ Bestaande milieutoestand, autonome ontwikkeling en gevolgen voor het milieu

Studiegebied

Het studiegebied moet op kaart worden aangegeven en omvat het plangebied en omgeving, voor zover daar effecten van de grondwateronttrekkingen, -infiltraties en -temperatuurwijzigingen kunnen gaan optreden. Tevens moet op kaart een overzicht worden gegeven van de in het studiegebied gelegen – en in relatie tot grondwater – gevoelige gebieden en objecten, zoals de EHS en archeologische waarden⁹⁾.

De aspecten bodem, water en energie dienen in het MER zoals hieronder aangegeven voor de bestaande situatie en de autonome ontwikkeling te worden beschreven.

4.1 Bodem, water en ecologie

Besteed bij de beschrijving van bodem en water met name aandacht aan:

- geologie: een beschrijving van de geologische opbouw. Ga daarbij in op zowel verticale gelaagdheid als horizontale zonering, rekening houdend met de aspecten die van belang zijn voor de geohydrologie zoals aanwezige slecht doorlatende lagen en de (dis)continuïteit daarin. Ga daarbij in op onzekerheden en hoe daar in de planuitwerking rekening mee wordt gehouden.
- (geo)hydrologie: het voorkomen (dikte en verbreiding) van de verschillende watervoerende

pakketten en scheidende lagen, de geohydrologische parameters doorlatendheid, weerstand, bergingsvermogen en porositeit, alsmede het grondwatersysteem dat hier het gevolg van is, grondwaterstanden en -stijghoogten, kwel en infiltratie (inclusief intensiteiten) en de geometrie van het grondwaterstromingspatroon; Ga daarbij ook in op het grondwatersysteem dat het aangrenzende systeem De Weelen voedt.

- de kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater en in het bijzonder de chloride-concentraties op verschillende dieptes;
- bodemverontreinigingen (welke verontreinigende stoffen zijn in de deklaag aanwezig) en (potentiële) grondwaterverontreinigingen¹⁰⁾ en of die kunnen worden beïnvloed door de nieuwe initiatieven;
- de gevoeligheid van bodemtypen voor mineralisatie en zetting;
- de gevoeligheid van aanwezige natuur voor veranderingen in grondwaterstroming, verdroging of eventuele vernatting. Besteed in het bijzonder aandacht aan de gevoeligheid voor veranderende chlorideconcentraties, indien blijkt dat het initiatief hier invloed op heeft. Maak daarbij onderscheid tussen de natuur in het plangebied, alsmede natuur in het omliggende gebied (bijvoorbeeld in De Weelen). Grondwaterafhankelijke en kwelafhankelijke natuur komt in het studiegebied vermoedelijke vooral voor in de EHS. Het initiatief ligt nabij het natuurgebied De Weelen. Beschrijf de specifieke kwaliteiten – voor zover relevant – van dit gebied.

⁸⁾ Rosing 1995, geeft bijvoorbeeld aan dat in het plangebied nederzettingen voorkomen die stammen uit de periode 700-950 na Chr. Uit Rosing H. 1995, De Bodemkaart van Nederland KB 14, DLO Staringcentrum Wageningen

¹⁰⁾ Aangezien in de directe nabijheid een vuilstortlocatie aanwezig is, met mogelijk een systeem die de vervuiling van het grondwater onder de stort fixeert. In het MER dient beschouwd te worden of de voorgenomen initiatieven dit systeem kunnen beïnvloeden.

- de mogelijke gevolgen voor archeologische waarden.

Het model waarmee de berekeningen worden uitgevoerd dient volgens de huidige technieken te worden gekalibreerd en van parameterwaarden te worden voorzien. Voor een project van deze omvang is een zorgvuldige schematisering (drie dimensies) en parametrisering op basis van (desnoods nieuwe) boor- en meetgegevens vereist, tenzij uit gevoeligheidsberekeningen blijkt dat de effecten niet kunnen optreden.

Beschrijf de veranderingen op de hierboven genoemde aspecten. Besteed daarbij met name aandacht aan de kwantitatieve beschrijving van de effecten op de grondwaterstand, grondwaterstroming, kwel en wegzijging¹¹⁾ en de onzekerheden daarin. Deze effecten zijn in het bijzonder van belang voor:

- mogelijke wateroverlast en/of zetting op en in de omgeving van het plangebied;
- lekverliezen, de mate waarin KWO-water bijvoorbeeld onder invloed van de natuurlijke grondwaterstroming of als gevolg van onbalans in het systeem in de bodem buiten het bereik van de KWO komt. Beschrijf de verwachte chemische samenstelling van dit water en stel vast waar dit water uiteindelijk terecht komt en hoe lang het daar over doet. Stel vast of het gebruiksmogelijkheden van bijvoorbeeld oppervlaktewater voor gietwater-doeleinden nadelig kan beïnvloeden.
- mogelijke verplaatsing van bodem- en grondwaterverontreinigingen (en de consequenties van aangetroffen stoffen voor de installatie).

Daarnaast dient in het MER aandacht besteed te worden aan de volgende aspecten:

- Bovenstaande afgeleide effecten (bodem en ecologie) van de hydrologische effecten dienen bepaald te worden. Beschrijf daarbij de ecologische effecten aan de hand van doelsoorten en

doeltypen, alsmede zonodig indicatorsoorten. Beschrijf de gevolgen voor de EHS en in het bijzonder het natuurgebied De Weelen.

- Beschrijf de effecten op de grondwater- en bodemtemperatuur. Schenk hierbij aandacht aan de te verwachten temperatuurrange alsmede het beïnvloedingsgebied in de horizontaal (hoe ver doet de invloed zich gelden in het watervoerende pakket) en in de verticaal. Eventuele effecten van hogere of lagere temperatuur op chemische processen (en daardoor een veranderende grondwaterkwaliteit) dienen te worden aangegeven.

Het cyclische karakter van de onttrekkingen heeft, met name in de directe omgeving van de infiltratie/onttrekkingsbronnen gevolgen voor de uitwisseling van water tussen de diverse watervoerende pakketten. Ook deze uitwisseling krijgt een cyclisch karakter. Het is van belang deze uitwisseling te kwantificeren, zodat inzicht verkregen wordt in de doorwerking naar ondieper gelegen lagen, met name de deklaag. Ook moet de invloed op de beheersbaarheid van het gietwatergedeelte worden beschreven. Met name met betrekking tot de locatie van het geïnfilteerde concentraat, maar ook ten aanzien van mogelijke effecten op het te winnen brakke water. De effecten van het eventuele gebruik van chemicaliën bij het spuien dienen te worden bepaald. Het koude-warmteopslagsysteem legt beslag op de ondergrondse ruimte. Het MER dient inzicht te geven in de beperkingen die het systeem ten aanzien van ander gebruik van ruimte en grondwater oplegt. Moet er rond het systeem bijvoorbeeld een boring- of 'pompvrije'- c.q. beschermingszone worden ingesteld om te voorkomen dat het systeem door ongewenste activiteiten gaat falen? En hoe groot zou een dergelijk gebied dan moeten zijn? Met andere woorden: hoe groot is de feitelijke claim die het systeem op de (ondergrondse) ruimte legt? De verwachting is dat de ingreep redelijk omkeerbaar zal zijn, behalve met betrekking tot het chlorideprofiel¹²⁾. Neem daarom

¹¹⁾ Een vertaalslag van de bandbreedte in (hydrologische) modelparameters naar onzekerheden in uitkomsten (met name grondwaterstanden) is hiervoor gewenst.

¹²⁾ De Commissie maakt de inschatting dat het chlorideprofiel onomkeerbaar zal worden vermengd.

in het MER 'hersteltijd' op van het grondwatersysteem wanneer de KWO wordt beëindigd.

Meld in dit MER – voor zover mogelijk – wat de uitkomsten zijn van de Watertoets die voor het ruimtelijk plan moet worden uitgevoerd en waarin deze ontwikkeling dient te worden meegenomen.

4.2 Energie

Bereken voor elk van de alternatieven en voor de referentie:

- het jaarlijkse energieverbruik in m³ aardgas en kWh elektriciteit voor het conditioneren van de kas en de productie van CO₂ ten behoeve van bemesting;
- het bijbehorende jaarlijkse primaire energieverbruik en de bijbehorende netto uitstoot van CO₂ per eenheid product, zoals toegelicht in paragraaf 3.2.2.

Vermeld hierbij de gehanteerde uitgangspunten.

Geef voor de alternatieven bovendien:

- de absolute en relatieve energiebesparing ten opzichte van de referentie;
- de wijziging in het gebruik van primaire energie per eenheid product ten opzichte van de referentie;
- de energieprestatie van het opslagsysteem, gedefinieerd als de jaarlijks geleverde warmte en koude (GJth) gedeeld door het jaarlijkse gebruik van primaire energie (GJpr) van het energiesysteem.

Ga in op de gevoeligheid van de berekende energiebesparing en energieprestatie voor:

- niet voorziene warmte- en koudevragen (omvang en patronen);
- afwijkingen in de afgiftetemperaturen van de gebouwinstallaties;
- wijzigingen in de meeropbrengst bij een (semi-) gesloten kas;
- andere systeemeigenschappen van het energiesysteem met opslag dan nu voorzien.

4.3 Overige aspecten

Hoe komt het initiatief er bovengronds uit te zien?

Wat zijn de te verwachten bovengrondse gevolgen?

Zijn er gevolgen te verwachten voor de landbouw of het landschap?

5 Overige onderdelen van het mer

Voor wat betreft de vergelijking van alternatieven, leemten in informatie, evaluatieprogramma, vorm en presentatie alsmede de samenvatting gelden de algemene verplichtingen zoals genoemd in hoofdstuk 7 van de Wet milieubeheer (Wm).

Het Grootslag B.V.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland

Vergunningverlening in het kader van de Grondwaterwet

C15.1

Grondwateronttrekkingen voor klimaat en gietwatervoorziening ten behoeve van een terrein voor glastuinbouw.

Wij hebben de volgende documenten betrokken bij het vaststellen van de richtlijnen:

- *Startnotitie m.e.r.:* Grondwateronttrekking voor klimaat en gietwatervoorziening van Het Grootslag (gemeente Andijk en gemeente Wervershoof).
- *Commissie voor de milieueffectrapportage:* Grondwateronttrekkingen Glastuinbouwgebied Het Grootslag te Andijk, Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport, 20 februari 2008 rapportnummer 2032-19.

Aankondiging start procedure op 20 december 2007 in het Westfries Weekblad;
advies aanvraag: 11 december 2007;
ter inzage legging: 21 december 2007 tot 2 februari 2008;
richtlijnenadvies: uitgebracht 20 februari 2008.

Dit project heeft grote overeenkomsten met het project Agriport A7 waarvoor eveneens een MER wordt opgesteld.

■ ■ Lijst van inspraakreacties en ■ ■ adviezen

- 1 E.V. Metten, Enkhuizen
- 2 LTO Noord, afdeling Westfriesland, Haarlem